

Høring: Skole- og tilbudsstruktur for videregående opplæring i Agder

AGDER
fylkeskommune

Innsendt: 30.09.2025 11:08
Referanse-ID: XQH-JCZ
Skjema-ID: AFK-160

Åpen høring

Informasjon

Innsender av høringen

Fornavn	Ingrid Margrethe Wiksen
Etternavn	Næser
Hvem svaret du for?	☐ Jeg svarer på vegne av virksomhet eller ☒ annen organisasjon med eget organisasjonsnummer
Organisasjonsnavn	UTDANNINGSFORBUNDET AGDER
Organisasjonsnummer	985981884
Gatenavn og -nummer	
Postnummer	
Poststed	

Region

Hvilke regioner gir du innspill til?	☒ Region: Øst
	☒ Region: Vest
	☒ Region: Kristiansand
	☒ Region: Indre Agder
	☒ Prinsipper for skole- og tilbudsstruktur

Region: Øst

Utdanningstilbud

Det vurderes å flytte Vg2 anleggsgartner fra Tvedestrand videregående skole til Sam Eyde videregående skole. Hva er din/deres vurdering av forslaget?

☒ Vet ikke

Innspill til forslaget

Vi har oppfordret klubbene ved berørte skoler om å svare på høringen.

Det vurderes å opprette Vg3 Maritim elektriker på Dahlske videregående skole. Hva er din/deres vurdering av forslaget?

☒ Vet ikke

Innspill til forslaget

Vi har oppfordret klubbene ved berørte skoler om å svare på høringen.

Det vurderes å ikke tilby Vg2 Treteknikk på Tvedestrand videregående skole. Hva er din/deres vurdering av forslaget?

☒ Vet ikke

Innspill til forslaget

Vi har oppfordret klubbene ved berørte skoler om å svare på høringen.

Region: Kristiansand

Utdanningstilbud

Det vurderes å ikke videreføre det toårige tilbud for studiespesialisering. Hva er din/deres vurdering av forslaget?

☒ Det er en god ide

Innspill til forslaget

Utdanningsforbundet Agder har ikke fanget opp at det er et behov i regionen for dette tilbudet. Vi har ikke fått med oss at dette er

et tilbud som er ønsket, verken av elever eller profesjonen.

Region: Vest

Utdanningstilbud

Det vurderes å ikke tilby frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign på Mandal videregående skole. Hva er din/deres vurdering av forslaget?

☒ Vet ikke

Innspill til forslaget

Vi har oppfordret klubbene ved berørte skoler om å svare på høringen.

Det vurderes å opprette Vg2 transport og logistikk i region vest i Agder. Hva er din/deres vurdering av forslaget?

☒ Det er en god ide

Innspill til forslaget og hvor det eventuelt kunne plasseres?

Utdanningsforbundet er opptatt av at elever skal slippe lang reisevei til skolen, og er positive til at forslaget både kan gi elever kortere reisevei og at flere elever kan bo hjemme mens de går på videregående skole.

Region: Indre Agder

Utdanningstilbud

Elevtallet er stabilt lavt og forholdsvis mange søker seg til utdanningstilbud utenfor regionen. Har du/dere forslag til hvordan vi opprettholder et godt tilbud i regionen?

Vi har oppfordret klubbene ved skoler og lokallag til å svare på høringen.

Prinsipper for skole- og tilbudsstruktur

Skolestørrelse, fordeling og sammensetting

Har du/dere noen innspill til prinsippene i høringsdokumentet for: Skolestørrelse og fordeling av programområder og sammensetning av elevgrupper?

Å ta hele Agder i bruk / Minimum størrelse på skoler

Regionplan Agder sier at vi skal «ta hele Agder i bruk.» Det innebærer også at vi trenger skoler i hele Agder. Utdanningsforbundet Agder tenker derfor at det vil være naturlig å organisere prinsippene for en fremtidig skolestruktur i to ulike kategorier – én kategori for skoler i distriktene og én for skoler i sentrale strøk. Skal vi opprettholde en desentralisert skolestruktur i tråd med ønsket om å ta hele Agder i bruk, trenger vi et slikt skille. Vi i Utdanningsforbundet opplever at det er bred politisk støtte for en desentralisert skolestruktur. Det handler både om å ta hele Agder i bruk, sikre levende lokalsamfunn og å sørge for at elever skal slippe lang reisevei til skolen. Prinsippene for en fremtidig skole- og tilbudsstruktur bør ivareta at noen prinsipper, slik som å ivareta et skoletilbud i hele Agder, trumfer prinsippet om at en skole bør ha minst 300 elever og prinsippet om at skoler som tilbyr studiespesialiserende bør ha minst tre paralleller.

Studiespesialiserende / kombinerte skoler bør tilbys utenfor tettbeboede strøk

To andre prinsipper som står i motsetning til hverandre er prinsippet om at det skal legges til rette for kombinerte skoler som tilbyr både studieforbereende og yrkesfaglige utdanningsprogram med prinsippet om at skoler som tilbyr studiespesialiserende utdanningsprogram

bør ha minst tre paralleller. I dag er det få videregående skoler som har mange nok søkere til studiespesialiserende utdanningsprogram til at det er mulig å tilby tre paralleller. Elevtallet frem mot 2040 er synkende, og dermed vil færre skoler kunne tilby tre paralleller. Dersom prinsippet om at skoler som tilbyr studiespesialiserende bør ha minst tre paralleller innføres, innfører man i praksis en skolestruktur som tilbyr studiespesialiserende i tett befolkede områder – noe som betyr at det kun er her det er mulig å ha kombinerte skoler. Vi støtter prinsippet om at det har en verdi at elever med ulike interesser og ferdigheter møtes i et felles læringsmiljø, og mener at det bør veie tyngre enn prinsippet om tre paralleller på studiespesialiserende. Utdanningsforbundet Agder mener derfor det er fornuftig å fortsette å ha et prinsipp om minst to paralleller for å tilby studiespesialiserende. Dersom prinsippet endres til to, vil samtidig færre elever få lang reisevei til det mest vanlige utdanningsprogrammet elever velger.

Tilrettelegge for studieforberedende løp som erstatter utdanningsløp med planlagt påbygg

Utdanningsforbundet Agder ser at dagens skolestruktur bidrar til at mange elever som egentlig ønsker et studieforberedende løp velger yrkesfag uten å gå ut i lære. Vi ser også at dette fører til at kravene for å komme inn på yrkesfaglige utdanningsprogram stiger. En konsekvens av dette er at noen elever som ønsker å ta yrkesfag og å få fagbrev ikke lenger kommer inn på sitt ønskede yrkesfag. Høringen foreslår primært to tiltak; å legge til rette for at elever som planlegger å ta påbygg eller yrkesfag heller kan velge et studieforberedende løp fra starten av, og å

redusere eller fase ut tilbudet yrkesfag med studiekompetanse.

Utdanningsforbundet er opptatt av at selv om enkelte elever ikke går ut i lære, betyr ikke det nødvendigvis at elevene har valgt feil. For noen elever oppleves studieforbereidende utdanning som for teoretisk. Derfor mener Utdanningsforbundet Agder det er bra at det fins mange måter å oppnå studiekompetanse på. Noen elever trenger en mer praktisk skolehverdag, og yrkesfag med påbygg kan for enkelte være den riktige veien for å klare å gjennomføre videregående opplæring. I tillegg er dette et riktig valg for dem som ønsker å bruke kompetansen de tilegner seg på yrkesfag inn i en profesjonsutdanning, slik som sykepleie og elektroingeniør. Derfor er det viktig at det fortsatt blir mulig å følge et utdanningsløp med påbygg.

Større grupper i enkelte fag

Når det gjelder forslaget om å vurdere å øke antall elever i grupper innen yrkesfag, yrkesfag med studiekompetanse og kombinasjonsklasser der det er faglig forsvarlig, fraråder Utdanningsforbundet dette på det sterkeste.

Når det gjelder yrkesfag, vil det verken være praktisk mulig eller forsvarlig med tanke på HMS i praktiske fag som foregår i lab, på verksted og i andre typer spesialrom. Spesialrommene er ikke store nok, og når man for eksempel jobber med strøm i elektro, er det uforsvarlig å bare ha én lærer på 30 elever. Dersom det skal være forsvarlig å utvide disse klassene til mer enn 15 elever, må det følge med midler til å dele gruppene i alle timer i spesialrom. I tillegg er mange ordinære klasserom ved

Agders videregående skoler bygget for 15 elever. Det er ikke alltid plass til å øke klassestørrelsen.

Når det gjelder tilbudet yrkesfag med studiekompetanse ble det for et år siden vedtatt at gruppestørrelsen kan økes til 30 elever. Vi registrerer at dette har skjedd uten at skolene har fått tilført midler til nødvendig deling av klassene i undervisning som foregår i spesialrom. I praksis har endringen påført skolene store ekstraavgifter som de ikke får dekket i budsjettene sine fordi de må dele gruppene og lønne en ekstra lærer når gruppa må deles. En ytterligere økning er uforsvarlig, og skal skolene kunne gi elevene et faglig godt tilbud, må finansieringen speile faktiske utgifter med å dele klassen når det er nødvendig.

Kombinasjonsklasser er klasser med elever med kort botid i Norge som skal bestå grunnskolen ved en videregående skole. I den grad det er kapasitet til det, blir elevene tatt inn løpende gjennom hele skoleåret. Dette er en krevende elevgruppe med mer behov for individuell tilpasning enn i ordinære klasser. Her kommer elever som har mye skolegang – og analfabeter helt uten skolegang. I disse klassene er det også mindreårige flyktninger som har kommet alene til Norge, elever med traumer og annen tung bagasje. Skal vi lykkes med integreringen, er det viktig at denne elevgruppa får tett og god oppfølging slik at de opplever mestring og blir klare for å gjennomføre videregående opplæring ved våre videregående skoler. Derfor mener Utdanningsforbundet Agder at klassestørrelsen ikke bør økes.

Angående prinsippet om konsentrasjon av utdanningsprogram: Se Fagmiljø

Fagmiljø

Har du/dere noen innspill til prinsippene i høringsdokumentet for: Fagmiljø for elever og ansatte?

To av prinsippene sier mye av det samme. Det første sier at det bør være færre skoler som tilbyr samme utdanningsprogram for å samle fagmiljøer og sikre kvalitet i opplæringen og stabilitet i

utdanningstilbudet. (Dette nevnes under "skolestørrelse, fordeling og sammensetting".) Det andre sier at fagtilbud og fagmiljøer bør samles på færre skoler for å sikre høy kvalitet, faglig bredde og robuste læringsmiljøer.

Utdanningsforbundet anerkjenner at den forventede elevtallsnedgangen gjør det nødvendig samle noen utdanningstilbud for å sikre at det blir nok søkere til

utdanningsprogrammet slik at tilbudet kan opprettholdes. Samtidig vil vi stille

spørsmålet: Hvor stort er et fagmiljø når det er godt nok? Vi observerer at de små skolene kommer godt ut både når man undersøker elevtilfredshet og

gjennomføring. Vi ser også at det er lettere å gjennomføre tverrfaglige og tettere samarbeid på tvers av fag ved små skoler.

Kan robuste læringsmiljøer også kjennetegnes ved et godt tverrfaglig samarbeid rundt elevene – ikke bare ved mange lærere som kan samarbeide om samme fag? Vi i Utdanningsforbundet mener at begge deler er bra, og at vi bør ha

et mangfold av skoler i Agder som gir elevene ulike muligheter. Vi støtter at noen utdanningsprogram konsentreres med det

formål å opprettholde et stabilt fagtilbud for elevene, men mener at andre faktorer – slik som elevers reisevei – bør være viktigere enn å samle fagmiljøer på få steder. Hvis

elevtallsnedgangen tilsier at det blir nødvendig å redusere antall skoler som tilbyr samme utdanningsprogram, bør man

ha som mål å tilby et godt tilbud i hver av

Agders fire regioner.

Utdanningsforbundet Agder støtter de tre siste prinsippene.

Lokalisering

Har du/dere noen innspill til prinsippene i høringsdokumentet for: Geografisk lokalisering?

Utdanningsforbundet Agder støtter begge prinsippene.

Areal og skolebygg

Har du/dere noen innspill til prinsippene i høringsdokumentet for: Areal og skolebygg?

Én lokalisering pr skole / vurdering av antall studiesteder:

Det er ingen tvil om at det både er mer krevende og dyrere å drive en skole fordelt på flere lokasjoner. Vi i Utdanningsforbundet mener at det er mange fordeler med at skoler er samlet på én lokasjon. Samtidig er det viktig å også vurdere om det fins sterkere grunner til å opprettholde at videregående skoler har flere skolesteder. Utdanningsforbundet er opptatt av at elever skal slippe lang reisevei til skolen. Dette er i tråd med Regionplan 2030 som sier at vi skal ta hele Agder i bruk. Vi mener at elevers reisevei og hensynet til å opprettholde levende lokalsamfunn ved å ta hele Agder i bruk bør veie tungt når man vurderer samlokalisering av skoler. Det samme bør veie tungt når man vurderer hvor mange skoler og studiesteder som er nødvendig for å sikre et bærekraftig og kvalitativt godt tilbud. Derfor ønsker vi at prinsippet om samlokalisering av skoler og prinsippet om vurdering av antall skoler og studiesteder bør tilføres et forbehold som ivaretar disse hensynene.

Eierskap og leieforhold:

Flere av Agder fylkeskommunes skolebygg leies i dag. Utdanningsforbundet er i utgangspunktet ikke negativ til prinsippet om at skolebygg bør eies av Agder fylkeskommune, men det er viktig at dette ikke blir et absolutt prinsipp. Det fins eksempler på at Agder fylkeskommune får leie godt egnede lokaler til symbolske summer i sine vertskommuner. Agder fylkeskommune er tjent med å videreføre slike gode ordninger i samarbeid med lokalsamfunnene rundt skolen.

De to siste prinsippene støttes.

Arbeidslivet

Har du/dere noen innspill til prinsippene i høringsdokumentet for: Samarbeid med arbeidslivet?

Utdanningsforbundet synes det meste av prinsippene knyttet til samarbeid med arbeidslivet er godt formulert. Vi har behov for å presisere noe knyttet til prinsippet om at arbeidslivet bidrar gjennom fleksible ordninger om undervisning i bedrifters lokaler, utstyr og fagkompetanse; Opplæringsloven understreker at bare lærere med lærerutdannelse kan ha ansvar for undervisning, og at et slikt samarbeid forutsetter at undervisningen som skjer i bedrifters lokaler, gjennomføres av en lærerutdannet lærer.

Generell kommentar

Skole- og tilbudsstruktur

Har du noen generelle innspill til høringen som nå er ute for skole- og tilbudsstrukturen i Agder?

I listen over prinsipper for vurdering av skole- og tilbudsstruktur savner vi en del som tar for seg hvordan vi skal sikre det pedagogiske tilbudet som Agder er tjent med for fremtiden. Det vises til næringslivets behov, spesielt knyttet til

vurderinger av hvilke yrkesfaglige utdanningsprogram som skal startes opp, men hvilke fag som skal tilbys på studiespesialiserende har stor innflytelse på hvilken kompetanse regionen får for fremtiden. NRK skrev i høst at det i Kristiansands skoler har vært en 60% nedgang i elever som lærer fransk. Dette skyldes både at mange ungdomsskoler av økonomiske årsaker har sluttet å tilby tre språk, noe som har gått mest ut over fransk, og at ungdomsskolene i Agder i økende grad anbefaler elever å velge arbeidslivsfag i stedet for fremmedspråk. Rekrutteringen fra ungdomsskolene til videregående skoler gjør det krevende for videregående skoler i regionen å tilby språk på nivå II – et nivå som er anbefalt for å kunne studere språket på universitetet. Hvis vi ønsker viktig språkkompetanse i Agder i fremtiden, er det behov for å legge en strategi for hvordan Agder kan løfte fremmedspråk generelt og fransk spesielt i samarbeid med kommunene i Agder.
